

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8232/2021
22.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Гордане Џакула, чланова већа, у парници тужиоца "Intersteel" доо Београд, чији је пуномоћник Драгомир Вулетић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Суботици, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 211/21 од 21.09.2021. године, у седници одржаној 22.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 211/21 од 21.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Суботици Прр1 2/20 од 03.02.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име материјалне штете по основу повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 22.507.841,01 динара са законском затезном каматом од 11.06.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је захтевао камату на износ главнице од 21.07.2011. године до 11.06.2019. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 349.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 211/21 од 21.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца, а жалба тужене усвојена, те је првостепена пресуда преиначена у делу у којем је тужбени захтев усвојен и одлука о трошковима, тако што је тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне штете по основу повреде права на суђење у разумном року одбијен, са законском затезном каматом од 11.06.2019. године до исплате и тужилац обавезан да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 37.500,00 динара. Ставом другим изреке,

првостепена пресуда потврђена је у делу у којем је тужбени захтев одбијен. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 75.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних ревизијских разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене неких од одредаба овог закона, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у пословнима са АД "Братство" Суботица, ком привредном друштву је испоручивао робу и услуге које му нису плаћене. Дана 21.07.2011. године, над привредним друштвом АД "Братство" Суботица отворен је стечај. Тужилац је своје потраживање према наведеном привредном друштву пријавио у стечају и исто му је признато закључком Привредног суда у Суботици Ст 329/11 од 20.10.2011. године, у укупном износу од 23.797.887,55 динара. Решењем Привредног суда у Суботици Р4 Ст 905/19 од 11.06.2019. године, усвојен је приговор тужиоца, као стечајног повериоца, и утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку. Стечајном судији Привредног суда у Суботици наложено је да у наведеном поступку стечаја надзире заказани поступак уновчења имовине стечајног дужника и да константно надзире поступање стечајног управника, посебно у периоду од 11.10.2019. године. Решењем Привредног суда у Суботици Ст 329/11 од 11.09.2019. године, констатовано је да је у поступку над АД "Братство" Суботица, на основу уговора о купопродаји стечајног дужника, као правног лица, од 19.07.2019. године, закљученог између дужника, као продавца и "Direkt steel" ДОО Добановци, као купца, извршена продаја стечајног дужника као правног лица. Поступак стечаја над АД "Братство" Суботица је обустављен, а настављен је у односу на стечајну масу намирењем поверилаца. Тужиочево потраживање је решењем о деоби намирено за износ од 1.290.046,54 динара, што представља 5,42% од укупно признатог потраживања. На дан отварања стечаја 21.07.2011. године, АД "Братство" Суботица било је акционарско друштво са акцијама различитих власника од којих је Република Србија имала 51,0001%, односно била је већински власник овог привредног друштва.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом члана 22. и 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 155. и 277. Закона о облигационим односима, закључио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан, јер је тужилац на основу решења Привредног суда у Суботици Р4 Ст 905/19 од 11.06.2019. године, којим је усвојен његов приговор и утврђена повреда права на суђење у разумном року, стекао право на правично задовољење у висини ненаплаћеног признатог потраживања у стечају са каматом од дана стицања права на правично задовољење до исплате, док је одбио као неоснован захтев за исплату камате од дана

када је утврђено његово потраживање у стечају до доношења решења којим је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Одлучујући о жалби тужене, другостепени суд је исту усвојио, преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду штете, јер је у овом спору тужилац морао доказати да је штету претрпео недозвољеним радњама и понашањем органа тужене, односно да би своје потраживање наплатио у стечајном поступку да је стечајни суд поступао ефикасно, а да се одговорност тужене за накнаду спорне материјалне штете не може засновати искључиво на чињеници да је решењем суда утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Правилан је закључак другостепеног суда да је неоснован тужбени захтев за накнаду штете, јер је у овом спору тужилац морао доказати да је штету претрпео недозвољеним радњама и понашањем органа тужене, односно да би своје потраживање наплатио у стечајном поступку да је стечајни суд поступао ефикасно, а да се одговорност тужене за накнаду спорне материјалне штете не може засновати искључиво на чињеници да је решењем суда утврђена повреда права на суђење у разумном року.

По оцени Врховног касационог суда, правило о објективној одговорности Републике Србије, примењено на случај накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, не значи да је утврђењем повреде тог права тужилац стекао право на накнаду имовинске штете коју је тужена дужна да му надокнади. Услов за одговорност тужене у конкретном случају је постојање узрочно-последичне везе између рада њених органа и настале штете у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Поред тога, тужилац у току овог парничног поступка није доказао, на основу члана 231. ЗПП, да би новчани износ добијен продајом стечајног дужника био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања, које је сврстано у трећи исплатни ред, у смислу члана 54. Закона о стечају и да је код такве позитивне имовинске способности, искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа, за које одговара тужена, изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку. Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Према допуњеном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године (којим је допуњен наведени закључак) у погледу извршних дужника физичких и правних лица који не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед наплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу. Према томе, у конкретном случају није остварен услов за одговорност Републике Србије јер се одлуке донете против

друштвених предузећа по основу потраживања из радних односа не могу изједначити са одлукама против друштвених-државних предузећа донетих по основу потраживања која су проистекла из комерцијалног односа. Околност што тужилац своје признато потраживање према таквом предузећу над којим је покренут поступак стечаја није намирио у целости не може се ставити на терет туженој, јер тужилац у смислу члан 231. ЗПП, није доказао да је могао да се наплати из новчаног износа добијеног продајом покретних и непокретних ствари стечајног дужника, односно продајом стечајног дужника као правног лица, те да би тај износ био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања и да је изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа, за чије поступање одговара тужена.

Супротно наводима ревизије којима се указује да је одлуком другостепеног суда повређено право тужиоца на мирно уживање имовине, зајемчено чланом 58. Устава Републике Србије, те да се одговорност Републике Србије заснива на неспровођењу судских одлука и према налажењу овог суда Република Србија не може одговорати за комерцијална потраживања предузећа основаног на бази друштвеног или државног капитала са којим је тужилац слободном вољом ступио у комерцијални однос. У конкретном случају тужилац има потраживање које проистиче из комерцијалног односа са АД „Братство“ Суботица, а Република Србија нема обавезу да тужиоцу накнади материјалну штету по основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, јер се одредба овог члана односи на материјалну штету која настане због дужине трајања судског поступка, а не због неисплаћивања дуга од стране стечајног дужника. На основу свега изнетог неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић